

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΔΕΥΤΕΡΑ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ Α

A1. Θεματικό κέντρο: Η προσωπική προσέγγιση της ανάγνωσης και ο ρόλος της στη διαμόρφωση του χαρακτήρα.

1η παράγραφος: Η ανάγνωση τρόπος αυτοπροσδιορισμού και αυτοπραγμάτωσης.

2η παράγραφος: Τρόπος ερμηνείας του κόσμου, κοινωνικής συσχέτισης και διδαχής.

3η παράγραφος: Η ανάγνωση ως εσωτερική διαδικασία συνιστά και μια σύγχρονη αντίληψη για τη διαχείριση.

4η παράγραφος: του ελεύθερου χρόνου, η οποία υποστηρίχθηκε από τις νέες τεχνολογίες.

5η παράγραφος: η συγκρότηση της προσωπικότητας μέσω του ατομικού διαβάσματος.

6η παράγραφος: Ο αναγνώστης δίνεται να επενεργήσει στο κείμενο δημιουργικά, προσαρμόζοντας το στις προσλαμβάνουσες του.

7η παράγραφος: Η ευεργετική επίδραση του διαβάσματος σε όλες τις περιστάσεις μέσα από τη συνειδητοποίηση της ομοιότητας των βιωμάτων.

8η παράγραφος: Ο αναγνώστης εν τέλει αναγεννάται, αναμορφώνεται και εξελίσσεται μέσα από κάθε ανάγνωση.

ΘΕΜΑ Β

B1. α. Σωστό - Παράγρ. 2^η

β. Σωστό - Παράγρ. 3^η

γ. Σωστό - Παράγρ. 5^η

δ. Λάθος - Παράγρ. 4^η

ε. Λάθος - Παράγρ. 7^η

B2. α. Ενδεικτικοί τρόποι ανάπτυξης:

- **Παραδείγματα:** «Το ίδιο ... Ευρώπης» - ο συγγραφέας διατυπώνει την άποψη ότι για αιώνες οι Ευρωπαίοι διαβάζουν δυνατά και στη συνέχεια προσκομίζει αποδεικτικό υλικό για να την υποστηρίξει, όπως την περίπτωση των αρχαίων Ελλήνων ή των μοναχών στην Ευρώπη
- **Σύγκριση-Αντίθεση:** «Αλλά ... δραστικά» - αλλαγή στον τρόπο ανάγνωσης από τον 17^ο αιώνα.
- **Αίτιο-Αποτέλεσμα:** «Οι τεχνολογίες ... νου μας» - οι τεχνολογίες κειμένου και η άνοδος της λαϊκής γραφής (αίτιο) οδήγησαν στη σημερινή πρακτική της σιωπηλής ανάγνωσης (αποτέλεσμα).

β. Ενδεικτικά ρηματικά πρόσωπα:

- γ' ενικό: είναι → αντικειμενικότητα, πειστικότητα, κτλ
- β' ενικό: σκέφτεσαι → αίσθηση διαλόγου, ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα
- α' πληθυντικό: γινόμαστε → συλλογικότητα, ευαισθητοποίηση κτλ.
- α' ενικό: κατάλαβα → υποκειμενικότητα, ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα κτλ.

B3. α. Ρίχτηκα με τα μούτρα – μεταφορά → αφοσιώθηκα
έπεφτε στα χέρια μου – μεταφορά → έβρισκα

- β. 1. διαμορφώνει
2. διαφορετική
3. διάδοση, ενίσχυση
4. γιγαντώνει, μεγαλώνει

B4. α. Ονοματικά σύνολα:

την κατανόηση του κόσμου
το μοίρασμα αυτής της εμπειρίας μας

Με τη μετατροπή των ρηματικών συνόλων σε ονοματικά η πληροφορία πυκνώνεται και δηλώνονται αφηρημένες έννοιες. Έτσι δίνεται στο απόσπασμα **απρόσωπο ύφος** και συνεκδοχικά **ύφος αντικειμενικού λόγου, επισημο και σοβαρό**. Παράλληλα, τα επιχειρήματα αντικρούονται δύσκολα, αφού οι ονοματοποιημένοι τύποι φέρουν τα σημασιολογικά χαρακτηριστικά τόσο των ρηματικών διαδικασιών από όπου προέρχονται όσο και το αποτέλεσμα αυτών των διαδικασιών.

- β. 1. επεξήγηση
2. παράθεση αυτούσιων λόγων κάποιου
3. μεταφορά

ΘΕΜΑ Γ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία

Ενδεικτική Προσφώνηση:

Αξιότιμε κε. Διευθυντά,
Αξιосέβαστοι καθηγητές,
Αγαπητοί συμμαθητές,
Κυρίες και κύριοι,

Ενδεικτικός Πρόλογος:

Αίσθημα χαράς με διακατέχει που συμμετέχω ως εκπρόσωπος της σχολικής κοινότητας στη

σημερινή εκδήλωση. Με αφορμή την παγκόσμια ημέρα βιβλίου και με δεδομένη την ανάγκη διαμόρφωσης αναγνωστικής κουλτούρας, θα ήθελα να εστιάσω την προσοχή σας στην αξία της φιλαναγνωσίας τόσο στον αυτοπροσδιορισμό όσο και στην αυτοπραγμάτωση του νέου. Επομένως, η αναγνωστική εμπειρία αποτελεί ζητούμενο και στη διαδικασία αυτή (μπορεί) και οφείλει να συνδράμει τόσο το σχολικό όσο και το κοινωνικό περιβάλλον.

Ζητούμενο 1

Αξία Ανάγνωσης:

- Συμβάλλει στην ανάπτυξη των πνευματικών δυναμικών του ατόμου, οξύνεται η κριτική ικανότητα, διεγείρεται η φαντασία, διευρύνεται η δημιουργικότητα, ακονίζεται η μνήμη, σχηματοποιείται η σκέψη και οδηγείται το άτομο σε πνευματική εγρήγορση.
- Αποτελεί πηγή γνώσεων, ιδεών και πληροφοριών. Έτσι ο αναγνώστης έρχεται σε επαφή με ένα μεγάλο μέρος της συλλογικής γνώσης και συνειδητοποιεί τον κόσμο – φυσικό και κοινωνικό – που τον περιβάλλει.
- Ο άνθρωπος διδάσκεται πολύπλευρα, αποδρά, προβληματίζεται, αμφισβητεί, διαμορφώνει άποψη, ωριμάζει και πλουτίζει νοητικά. Εμβαθύνει σε έννοιες, κατανοεί την πραγματικότητα, «συνομιλεί» με το παρελθόν, βρίσκεται σε διαρκή διάλογο με το συγγραφέα, έρχεται σε επαφή με τα μεγάλα πνεύματα της διανοησης, αφουγκράζεται τον τρόπο σκέψης της και υιοθετεί έναν νέο – άλλο τρόπο σκέψης. Συνειδητοποιεί την ευρύτητα του ανθρώπινου πνεύματος.
- Αποτελεί μέσο αυτογνωσίας, καθώς ο αναγνώστης διαμορφώνει σταδιακά και αποκρυσταλλώνει τις προσωπικές του απόψεις, αποκτά συνείδηση του εαυτού του, γνωρίζει δηλαδή καλύτερα τον εαυτό του και οδηγείται εκ νέου σε μια στάση απέναντι στον κόσμο.
- Εμπλουτισμός εκφραστικών δυνατοτήτων του ατόμου, ανάπτυξη της γλωσσικής ευαισθησίας και καλύτερη γνώση της γλώσσας: Το γλωσσικό αισθητήριο αναπτύσσεται, εμπλουτίζεται, διευρύνεται και μπορεί να διεγείρει και να συγκροτεί περισσότερη σκέψη.
- Αποτελεί τρόπο εποικοδομητικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου. Ο άνθρωπος ωφελείται όχι μόνο πνευματικά αλλά και ηθικά – ψυχικά – συναισθηματικά. Ξετυλίνονται μπροστά του σκέψεις και συναισθήματα που άλλοτε τον προβληματίζουν και άλλοτε τον συγκινούν. Έτσι, εξευγενίζεται η ψυχή του ατόμου, αναπτύσσεται ο συναισθηματικός του κόσμος, η ευαισθησία, η ενσυναίσθηση, εκλεπτύνονται τα αισθητικά του κριτήρια. Παράλληλα το άτομο ηθικοποιείται, εξανθρωπίζεται, διαμορφώνει αρχές και αξίες. Γίνεται φορέας κοινωνικών και ανθρωπιστικών αξιών. Συνειδητοποιεί την κοινωνική διαφορετικότητα, έρχεται σε επαφή με διαφορετικό τρόπο σκέψης, διαφορετική κουλτούρα. Συνεπώς ενισχύονται οι δημοκρατικές αρχές, η ελευθερία έκφρασης, το δικαίωμα στη γραφή και στη σκέψη και υπερτονίζεται η ανεμπόδιστη κυκλοφορία ιδεών.

Ζητούμενο 2

Τρόποι Ενίσχυσης Φιλαναγνωσίας

Δράσεις εντός σχολείου:

- Συμβολή του εκπαιδευτικού ώστε να καλλιεργεί τις αναγνωστικές δεξιότητες των μαθητών, να προβάλλει και να διαδώσει την αναγνωστική απόλαυση - ομαδοσυνεργατικό πνεύμα, ελευθερία στην έκφραση, συνεργασία, ο μαθητής να αποκτήσει δικές του αναγνωστικές εμπειρίες.
- Ανάπτυξη βιωματικών δράσεων στα σχολεία, εντός της τάξης αλλά και σε συνεργασία με άλλα σχολεία, τοπικούς πολιτιστικούς φορείς, τοπική αυτοδιοίκηση, όπως αγώνες φιλαναγνωσίας σε κείμενα, γιορτή ποίησης με απαγγελίες, λειτουργία λεισχών ανάγνωσης/ αφήγησης και εργαστήρια δημιουργικής γραφής, διοργάνωση επισκέψεων συγγραφέων, ενδοσχολικές δηλαδή συναντήσεις με ποιητές, πνευματικούς ανθρώπους.

- Εμπλουτισμός βιβλιοθηκών των σχολείων με παροχή βιβλίων, εμπλοκή του παιδιού στην αναγνωστική πράξη μέσω δηλαδή του δανεισμού βιβλίων, τη συζήτηση εν συνεχεία του περιεχομένου, των εννοιών, των προβληματισμών που ανακύπτουν.
- Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και στελεχών εκπαίδευσης σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής του «μαθήματος» φιλιαναγνωσίας, ώστε να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των μαθητών για απόκτηση γνώσης.
- Εμπλουτισμός της διαδικασίας του μαθήματος καθιστώντας το πιο ενδιαφέρον - ψηφιοποίηση βιβλίων, ηχογράφηση ιστοριών, κ.α

Δράσεις εκτός σχολείου

- Συμβολή διαδικτύου συνδυαζόμενο με τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης ως προς την γνωστοποίηση βιβλίων και συγγραφέων.
- Ταινίες εμπνευσμένες από λογοτεχνήματα, ακουστικά και ηλεκτρονικά αναγνώσματα.
- Βιβλιοθήκες – πολιτιστικές δράσεις
- Λέσχες αναγνώσης
- Πρότυπα του στένου και ευρύτερου οικογενειακού περιβάλλοντος

Ενδεικτικός Επίλογος:

Τελειώνοντας την ομιλία μου θα ήθελα να επισημάνω ότι η πρακτική της ανάγνωσης αποτελεί το θεραπευτικό αντίδοτο στην ανθρώπινη θνητότητα και φθορά του χρόνου. Στόχος μου δεν ήταν να ανακινήσω ένα ζήτημα θεωρητικό, αλλά να διατυπώσω πρακτικές και εφαρμόσιμες δράσεις ώστε να καλλιεργηθεί η αναγνωστική συνείδηση, κάτι που αποτελεί κυρίως η ευθύνη ατομική.

Αποφώνηση:

Σας ευχαριστώ θερμά για την πρόσοχή σας.

ΕΙΩΤΗ